

ТИББИЁТ ХОДИМЛАРИНИНГ ФАОЛЛИК ВА ФИДОЙИЛИК ТУЙҒУСИНИ КУЧАЙТИРИШ ЙЎЛЛАРИ

Худоёрова Ойсоат Келдиёровна

*Тошкент тиббиёт академияси, педагогика
фанлари номзоди, доцент:*

Сайитмуратов Нодиржон Боймурот ўғли

402-А гуруҳ талабаси

Шарипова Нодира Рахим қизи

204-б гуруҳ талабаси

Аннотация: Тиббиёт ходимларининг фаоллик ва фидойилик туйғусини кучайтиришнинг умумий қоидалари, омиллари ва воситалари аниқланган. Шунингдек, масаланинг моҳиятини ёритилишига доир илмий – амалий тавсиялар берилган.

Калит сўзлар: Фаоллик, фидойилик, инновацион фаолият, рақобат, яратувчанлик, ватанпарварлик, ақлий салоҳият, ижодкорлик.

Резюме: Выявлены общие правила, факторы и средства усиления чувства активности и целеустремленности медицинского персонала. Даны научные и практические рекомендации по существу вопроса.

Ключевые слова: активность, целеустремленность, инновационная деятельность, соревнование, творчество, патриотизм, интеллектуальный потенциал, творчество.

Abstract: General rules, factors and means of enhancing the sense of activity and dedication of medical staff are identified. Scientific and practical recommendations on the essence of the issue are also given.

Keywords: Activity, dedication, innovative activity, competition, creativity, patriotism, intellectual potential, creativity.

Коронавирус пандемияси шароитида тиббиёт ходимлари ягона куч сифатида бирлашиб, фаоллик ва фидойилик кўрсатдилар. Тиббиёт ходимларининг самарали меҳнати халқимизнинг бир бирига бўлган ишончини янада оширди. Ёшларнинг дўстлик ва кўп миллатли ягона оила туйғуси муҳитини мустақамлаш ҳамда миллий ва умуминсоний кадриятларга хурмат руҳида ватанпарвар этиб тарбиялаш уларнинг эзгу мақсадидир. Абдулла Авлонийнинг таъкидлашича, “Ватан туйғуси энг инсоний, энг мўътабар туйғулардан бири. Ватанни шунчаки севиш мумкин эмас. Унинг дарди билан яшамоқ, унинг

бахтидан қувонмоқ, у билан фахрланиш керак. Ватан онадек муқаддас.”¹Ишонч билан айтишим мумкинки, мамлакатимизда турли миллат ва элат вакиллари яқдил, аҳил бўлиб яшаётгани, ҳар бир инсоннинг ҳаётий манфаатлари ҳамда эзгу мақсадлари рўёби учун тенг ва кенг имкониятлар яратиб берилган. Бугунги кунда замонавий билимларни чуқур эгаллаган юқори малакали кадрларни тайёрлашда мавжуд имконият ва салоҳиятдан самарали фойдаланиб, ижтимоий фойдали фаолиятларни амалга ошириш зарур ҳисобланади. Бу борада Президентимиз томонидан билдирилган фикрлар алоҳида аҳамиятга эга. “Умуман, ҳар қандай жамият тараққиётида унинг келажагини таъминлайдиган ёш авлоднинг соғлом ва баркамол бўлиб вояга етиши ҳал қилувчи ўрин тутади. Шу сабабли биз ислоҳотларимиз кўлами ва самарасини янада оширишда ҳар томонлама етук, замонавий билим ва ҳунарларни пухта эгаллаган, азму шижоатли, ташаббускор ёшларимизга таянамиз.”²

Ёшларнинг ўз-ўзига ишончини шакллантириш, уларнинг энг яхши сифат ва фазилатларини таркиб топтиришда ўқитувчи инновацион фаолияти, ақлий салоҳиятининг ўрни ва таъсири беқиёсдир. Инновация ҳар бир соҳада рақобат ва ривожланиш даражасини белгилаб беради. Ҳақиқатан ҳам илм – маърифат, ақлий салоҳият инсоннинг бойлиги бўлиб, унинг иродаси, ҳисси ва фикрларини ифодалайди, уларнинг ғоявий, маънавий тарбиясига ижобий таъсир этади. Илм-маърифат ва ақлий салоҳият инсоннинг воқеликдан ажратмаган ҳолда юксалишини таъминлайди. Жамият тараққиётида тарбия жараёнининг аҳамияти беқиёс. Яхши таълим-тарбия, шубҳасиз, инсоннинг жисми ва руҳий дунёсига фойдали бўлиб, унга бахту саодат, илм ва тажриба, диёнат, билимдонлик, гўзаллик, эзгуликни бахш этади ва тўғри йўлни кўрсатади.

“Буюк мутафаккир шоиримиз Мир Алишер Навоий ўз даврида ёшларга мурожаат қилиб, **“Қуёшлиқ истасанг, касби камол эт”**, деб ёзганлар. Чиндан ҳам, одамларга қуёшдек беминнат нур таратишни, яхшилик қилишни истайдиган инсон, камолотга интилиб, турли илм ва касб-ҳунарларни ўзлаштириши лозим. Ушбу мақсад йўлида ёшларимиз ўз олдига катта марраларни қўйиб, уларга эришишлари учун кенг имкониятлар яратиш ва ҳар томонлама кўмак бериш – барчамиз учун энг устувор вазифа бўлиши зарур. Шундагина фарзандларимиз халқимизнинг асрий орзу-умидларини рўёбга чиқарадиган буюк ва қудратли кучга айланади.”³ Бу йўналишда ўқитувчининг ўз-ўзини фаоллаштириши, фидойилиги, ижодкорлиги, яратувчилиги муҳим аҳамиятга эга. Ана шунда ўқитувчи шахсининг креативлиги шаклланади. Бунинг учун хусусан, тиббиёт ходими ўз фаолиятини тўғри, одилона ва оқилона бошқара олиши, ўз қобилияти,

¹ А. Авлоний “Туркийгулистонёхудалок”. –Т.: “Ўқитувчи”, 1993. 17-бет.

² Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга Мурожаатномаси 29.12. 2020.

³ Ўша манба.

лаёқати, иқтидори, тафаккури, дикқати, характер хусусиятларини тўғри йўналтириши, юксак маънавиятли, доимий янгиликка интилувчан булиши талаб этилади. Айниқса, замонавий ўқитувчи сифатида ишбилармон, ўз касб сирларини ўзига сингдириб оладиган, ёшлар билан мулоқотда маданиятли, мамлакатимизда олиб борилаётган туб ислохотлар жараёнида фаол иштирок этувчи ва фуқаролик бурчини чуқур англаб етиши, юксак интеллектуал тафаккур соҳиббўлиши лозим. Шунини алоҳида таъкидлаш жоизки, тиббиёт ходими ўз ваколати доирасидаги ишларни самарали ташкил этиши, ҳукумат олиб бораётган сиёсатни, Президент Фармонлари, Ҳукумат қарорларини тўғри тушуна олиши, нотиклик санъатини пухта эгаллаши, ҳалол ва пок бўлиб эл юрт таракқиёти йўлида сидқидилдан меҳнат қилиши муҳим аҳамият касб этади. Замонавий тиббиёт ходимнинг ахлоқий қарашлари марказида инсонпарварлик ғояси ётади. Бу ғоянинг асосий қондаси инсонни кадрлаш, унинг шахсини ҳурмат қилиш, фикр ва ҳиссиёти эркинлигини таъминлашга эътибор қаратилади. Бунда психологик етуклик, юксак дунёқараш, касбий билим, камтарлик, муомала ва мулоқотмаданияти, шижоат, сўз ва иш бирлиги, ақл, ахлоқмуҳим аҳамиятга эгадир. Шу ўринда таъкидлаш жоизки, “Фарзандларнинг қалбига илм-фан зиёсини сингдириб, сифатли ва мукамал таълим олишини таъминлаш асосида уларнинг эл-юртга муносиб баркамол инсонлар этиб тарбияланишини муваффақиятли амалга оширишда заҳматқаш устозлар меҳнати таҳсинга лойиқ”.⁴

Тиббиёт ходимларининг фаоллик ва фидойилик туйғусини кучайтиришда куйидаги жиҳатларга жиддий эътибор бериш лозим.

1. Ўзбекистоннинг янги уйғониш даври Учинчи Ренессансни онгли англаш ва бу борада тиббий салоҳият, ижодкорликни ошириш.

2. Тиббий таълимга янгича муносабатда бўлиш, ўқитишни инновацион таълим технологиялари асосида олиб бориш орқали зарур ва чуқур назарий билимлар, амалий кўникмаларга таянган ҳолда касбий ривожланиш ва камолотга эришиш.

3. Тиббиёт таълими жараёнида халқаро илмий-техник маълумотлар базаларидан фойдаланиш имкониятларини кенгайтириш, мустақил таълим олишни кучайтириш,

4. Янги мазмундаги маълумотларни замонавий инновацион технологиялар асосида қизиқарли қилиб етказиб бериш имкониятини кенгайтириш, талабаларнинг бўш вақтини тўғри тақсимлаш, малакавий ва амалий билим кўникмасини ҳосил қилиш орқали уларнинг фанлар мазмунини чуқурроқ сифатли ўзлаштириб олишига эришиш.

⁴Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг ўқитувчи ва мураббийлар кунига бағишланган тантанали маросимдаги нутқи. 30 сентябрь 2020 йил.

5. Ахборот-коммуникация воситалари (видео, аудио, компьютер, мультимедиа, радио, телевидение ва б.) ёрдамида таълим хизматларини кўрсатиш, таълимий махсулотларни тарқатиш ва етказиб беришда инновацион шакл, метод, воситаларга асосланган ҳолда таълим ресурсларидан самарали фойдаланиш ва ҳоказо.

Хулоса қилиб айтганда ҳар қандай тизим ривожланиши хусусан, тиббиёт таълими тизими учун янгиликларни жорий этишга эҳтиёж сезиш энг муҳим масаладир. Бунинг учун профессор-ўқитувчиларнинг ўқув-тарбия жараёнида масъулиятларини ошириши, қаттиқ интизом билан ўз устида мунтазам ишлаши, ўзлари томонидан яратилган инновацион ғояларга иқтидорли талабаларни кенг жалб этган ҳолда “устоз-шогирд” тизимини жорий этиши шарт. Устоз ҳар бир бўлажак мутахассис келажаги билан қизиққан ҳолда уларнинг универсал компетенцияларини ривожлантиришга ундайди. Шу ўринда таъкидлаш жоизки, Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ш.М.Мирзиёев айтганидек: “Ҳеч қачон унутмайлик, гўзал ва бетакрор Ўзбекистон барчамизники экан, унинг тақдири ва келажаги учун барчамиз масъулмиз”⁵.

Яна бир жиҳатни таъкидлаб ўтиш лозимки, тиббий таълим жараёнида талабаларнинг академик билимларга эга бўлиши, уларнинг билимларни мустақил ва онгли ўзлаштириш, вариатив топшириқларни бажариш ва амалда қўллаб кўриш орқали касбий компетентликка эга бўлишини тезлаштиради. Бу ўз ўрнида профессор-ўқитувчидан катта назарий ва амалий тайёргарликка эга бўлиш, методик пакет(назарий материаллар, ўқув топшириқлари, назорат саволларини юқори савияда ишлаб чиқиш малакасини талаб этади. Натижада ўқитувчи ўз олдида қўйган мақсадига эришади. Энг муҳими тиббиёт ходимларининг фаоллик ва фидойилик туйғусини кучайтириш, интеллектуал салоҳиятини ошириш орқали уларнинг чуқур билимларга эга бўлиши ва ижтимоий жараёнларнинг моҳиятини тўлиқ англаб етишига имконият яратилади.

Адабиётлар рўйхати:

1. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Ўқитувчи ва мураббийлар кунига бағишланган тантанали маросимдаги нутқи. 30 сентябрь 2020 йил.
2. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга Мурожаатномаси 29.12. 2020.
3. А. Авлоний “Туркий гулистон ёхуд ахлоқ”. –Т.: “Ўқитувчи”, 1993. 17-бет.
4. Ш.М.Мирзиёев Юқсак таърифларга муносиб замин Буюк келажагимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга кураимиз.-Т.: “Ўзбекистон”, 2017.- Б.406.

⁵Мирзиёев Ш.М. Юқсак таърифларга муносиб замин Буюк келажагимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга кураимиз.-Т.: “Ўзбекистон”, 2017.- Б.406.